

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vražajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z Hitem:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenske National Benefit Society.

Owned by the Slovenske National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

OGRADNIK 55

Datum v oklepjanju s. pr. (November 1-20) poleg vsega imena in naslova poslani, da vam je v tem dnevu potekla naročnina. Posnovite jo pravodarno, da se vam ne ustavi list.

VARANJE JAVNOSTI.

Kadar delavci zahtevajo povišanje mezde, tedaj za stoka vse velebizniško časopisje tako jokavo, da človeku skoraj nehoti prilezejo solze v oči, da je treba varovati interes javnosti. Ker k javnosti pripadajo vsi, torej tudi delavci in farmarji, bi marsikdo mislil, da ima to časopisje v mislih koristi delavev in farmarjev, ker tvorijo ogromno ljudsko večino ker so njih dohodki najmanji.

Da se prepričamo, o čigavih interesih govorji velebizniško časopisje vzemimo zadnjo neavtorizirano stavko ruderjev na polju trdga premoga za primera.

Delavci so prejeli petdeset centov povišanja mezde pri toni premoga in ker ruderji niso bili zadovoljni s tem povišanjem, je zastavkalo okoli šestdeset tisoč ruderjev.

Ali pozabljitje ne smemo, da je premogovniški podjetnik še preje povišal ceno premoga, preden je bila povišana meza ruderjem. Mešetar, ki prekuje premog je seveda tudi povišal ceno premoga. To sta storila tudi trgovci na debelo in trgovci na drobno. Cena premoga zaradi petdeset centov, ki jih je prejel ruder več, je poskočila kar od \$3.50 do \$5 pri toni. Kajne to je očitno oderuščivo!

Ali velebizniško časopisje, ki takorekoč dela javno mnenje, ni videlo tega vnebovpijočega oderuščiva, ampak zaplakalo je, kaj bo, če se ruderji ne vrnejo na delo in ne kopljajo premoga. Ljudstvo bo zmrzvalo, da bo strah in groza, premoga pa ne bo na trgu.

Ali je velebizniško časopisje res zaradi tega zaplakalo, ker bodo ljudje zmrzvali in ker ne bo premoga na trgu zaradi rudarske stavke? Ah, kajpašel! Velebizniško časopisje je plakalo v interesu premogovniških podjetnikov, meštarjev, trgovcev na debelo in trgovcev na drobno, kajti če ruderji ne gredo na delo po ceni, ki jim je bila določena kot meza, bodo ti ljudje imeli izgubo.

Izgubo bodo imeli prvič, ker bo toliko manj premoga produciranega, drugič bo zanje izguba, ker bodo morali premogovniški podjetniki nekoliko popustiti od svojega plena, če hočejo, da se ruderji vrnejo na delo.

Ali velebizniško časopisje ne sme povedati te resnice, za to vara javnost z lepimi pripovedkami, da so interesi javnosti v veliki nevarnosti, ker ruderji ne delajo.

Tako je pri vsaki stavki. Velebizniško časopisje nima najmanje grajalne besede za ljudi, ki so podražili premog tako visoko, da bodo morali siromaki prezebatu pozimi, ker nimajo denarja za nakup premoga, ali v stavkujočih delavcih vidi vselej veliko nevarnost za javnost.

Nekega dne bo pa javnost spoznala, da jo velebizniško časopisje grdovara in od tedaj je upati, da to časopisje izgubi svoj vpliv na ameriško javnost.

Dokler ameriška javnost ne spozna, da jo vara velebizniško časopisje in to spoznanje ne vzbudi viharja ogrenja proti velebizniškemu časopisu, bo to časopisje z lepo pobaranimi vestmi imelo še vedno javnost za norca.

Kdor seje veter, žanje vihar! — Biznismani v Little Rocku, Ark., pretakajo zdaj debele solze, ker so izgubili precej trgovine. Trgovska zbornica, ki je njih organizacija, se trudi z raznimi oglaševalnimi potezami privabiti kupce zunaj mesta, da kupujejo v Little Rocku.

Ti biznismani so podpirali nasprotnike delavstva, ki so pričeli z bojem za uničenje delavskih strokovnih organizacij. Delavei so na to provokacijo biznismenov odgovorili, da si bodo njih početje že zapomnili.

Zdaj biznismani žanjejo, kar so sejali! Zakaj neki zdaj pretakajo solze po izgubljeni trgovini, saj so sami želevi, da delavci ne hodijo k njim kupovati. Ce so preobloženi z blagom in če so kupčije slabe, naj se obrnejo na tiste podjetnike, katerim so pomagali v boju proti organiziranim delavcem, da pokupijo blago. Sami so postavili princip, da mora biti podjetnik s podjetnikom, delavec naj bo pa z delavecem. Neumno je torej, če zdaj pretakajo solze, ko so delavci to izvršili, kar so sami postavili za princip.

Prazna prizadevanja. — Senator Kenyon pravi, da je treba vse profitarje zapreti. Ali senator res še ni slišal besede o Palmerju in njegovih izkušnjah?

DOPISI.

Star City, Pa. — Iz mesta Morgentown, W. Va., pa do tukajnega grabnega stane vožnja po električni železnici samo deset centov in potem je še nekako eno uro in pol potihoda po jarku. Skoraj pri vsakem premogovoru se nahaja po par slovenskih gospodov "pečlarjev", ki pregačajo dolgčas v svojih graščinah. Ker se bliža slabu vreme, sneg in dež, si pregačajo dolgčas, kakov si vemo in znamo. Največkrat šeprito prične vledi harmoniko in ta način pozabimo, da se nahajamo v jarku, v puščavi. Ako je pa vreme lepo, pa tudi mahnemo v mostu na keglišče ali v biljardno igralnico. In tako nam mame čas.

Dosedaj smo živel lepo v miru in nobena stvar nas ni razburjala. Toda v zadnjem času so pa pričela prihajati iz stare domovine tudi sen slovenske cvetke in kot pečlarji imamo tako dobra usessa, da takej čujemo, kam je prišla. In razumno, da vasi gremo v dotočni kraj in oblecemo se vsi na našo najboljšo oblike, da se ji bolj dopadem. Ker je pa tukaj precej blistivo si moramo natakniti "gumijevce" in letimo po blatu kot triplitanski vojniki.

Neko jutro precej rano se je opravil moj tovarš pečlar v svojo najfinjejo oblike, frak in cilinder v tri "štuke", in ko sem ga vprašal, kam da misli iti, mi pove, da je zvezel, da je prišla neka slovenska cvetka iz stare domovine, in da se ji mora iti predstaviti. In odjel je hitro brez vsakdanjega slovesa. — O

krog enajste ure ponoči pa pride domov ves žalosten in pobit in zelo zasplojen. Ko ga vprašam, kaj se mu je pripetilo žaloga, da tako žalostno izgleda, mi pojasni, da je bil prepozen in da je bilo že pred njim osem snubačev in da je on moral vleči takratke konec. Zaupal mi je tudi da je tako lepa, da so mu šli lasje pokonci. — Ko avta se odpravljala spet, še ponoči ni imel reže miru in ves čas sanjal, prihajajo dekleta iz stare domovine v Ameriko, in da bodo vsa dekleta s Pivke prišla sem, ker ne marajo živeti v deželi polente in makaronov. Drugo jutro je ves čas tožil, kako ima teško glavo.

V tem grabnju je naseljenih približno okrog sto Slovencev, močno še več. Ker imamo tukaj podporno društvo "Slovenski rožmarin" št. 388 SNPJ, apeliram na vse rojake naseljene tukaj, da pristopijo k temu društvu, da bodo zavarovani za vsek slučaj bolje ali nesreče.

Opozorjam tudi člane tega društva, da redno obiskujete mesečne seje in da agitirate med svojimi znanci in prijatelji za to društvo. Čim več nas bo, tem bolj bo društvo napredovalo. — Jakob More.

Le Barbertona, O. — Danes sem pa tako zadovoljen in vesel, da se mi vsi čudijo. Pa zakaj bi ne bil Advent je tukaj in ga zima tudi, in jaz pa na počitnicah, dočim oni, ki so se obabili, niso deležni milosti, da bi dobili počitnice. Dosedaj smo bili deležni teh dobro sami pedlarji. In sedaj naj pa pride se kakša duša in reče, da pedlarji ne spadam drugam kot med staro žaro. Bolj sem ponosen na svoj pedlarski stan, kot pa mi modno-nadkolenški kril in tem tudi "zadovoljen" s počitnicami, ki se bodo najbrže raztegnile do spomlad.

Joliet, Ill. — Iz tukajnje naselbine se lo redkideljak kdaj oglasí s kakim poročilom. Da pa ne bodo rojaki misili, da kar tako spimo in se ne brigamo za drugo kot za delo in jelo, naj nekoliko opisem delovanje tukajnih rojakov, in gibanje na kulturnem polju.

Pred kratkim je tukajnje slovensko samostojno izobraževalno in podporno društvo "Triglav" vprizorilo krasno žaloigro "Sin", ki je izpadla v občo zadovoljstvu vseh. Udeležba je bila še precejšnja in vsi udeleženci so izražali občen zadovoljstvo o vseplju kakovosti tukajnega delavnika.

Pred nekaj dnevi smo se zbrali, bilo nas je lepo število, v znanih sobi pred velikim ogledalom. Sledilo so debate o vseh mogočih stvareh in konečno smo prišli do sklepa, da poverimo častno mesto predsednika našega društva Krokarju Janezu, ker je fest fant in ker nam je posiljal vseplju predsednik Krokar France poročilo iz uboge Jugoslavije, da se bo gotovo "osmukal". Vsem tukajnje pedlarjem preti križa, ker se skoro v vseki bajti nahaja kaka "ekstra" kikija in je velika nevarnost, da se ne pogreznemo v zakonski muči in raditev. Čim več nas bo, tem bolj bo društvo napredovalo. — Frank Collens.

Gross, Kans. — Po končani vojni se je pojavit v Zdr. državah nebroj "dobrodelenih društev", ki so oglašale, da najhitreje in najboljšočeno odpisijo ljudje darilja v staro domovino. Človek sam ni veroval, kateremu bi zaupal, da bi poslano prispevki v kratek čas in tudi ne poškodovan na dolocene mesto.

Ker je mene mati, ki živi v staro domovini prosila, da bi ji mogla poslati en par čevijev, katerih sama ne more kupiti sem se odločil, da tudi jaz posiljem nekaj stvari. Hitro sem nakupila nekaterih najpotrebnijih stvari in iste spravila v močno papirnat skatijo ter odpisala tukajnje skatijo v Horak v New York, ki je oglašala, da odpisuje blago s parnikom Prezident Wilson, kateri parnik je odpisal 28. julija, ako dospe v pravem času. Valed tega sem hiteš, kar sem mogla in hitro odpisala. Ker stvari nisem spravila v lesen zaboj, mi je tukajnje odpisalo da moram doposlati se en dofar, da bodo "bitje" posiljatev spravili v včas. Nisem lesen zaobjem in da naj posiljatev zavarujem. Seveda sem "bitje" odpisala zahtevano vsesto, namesto da bo posiljatev še hitro naprej.

Po dolgem čakanju sem dobila sporocilo od masterjev, da je pošljeno dobitila in da je bil zabolj v Ljubljani 24. oktobra in on je pa dobitil 30. oktobra, ker ni mogla sama iti v Ljubljano valedrige vozne po železnici. —

Jersey City, N. J. — John Roach, ravnatelj za podnik varnosti, izjavlja, da je bilo v tej državi petdeset delavev ubitih na delu. Okoli 50,000 delavev je pa poškodovanih v industriji na leta. Ravnatelj pravi, da bi se številne nesreče zelo skrle, če bi bile utravne varnostne naprave.

Star City, Pa. — Iz mesta Morgentown, W. Va., pa do tukajnega grabnega stane vožnja po električni železnici samo deset centov in potem je še nekako eno uro in pol potihoda po jarku. Skoraj pri vsakem premogovoru se nahaja po par slovenskih gospodov "pečlarjev", ki pregačajo dolgčas v svojih graščinah. Ker se bliža slabu vreme, sneg in dež, si pregačajo dolgčas, kakov si vemo in znamo. Največkrat šeprito prične vledi harmoniko in ta način pozabimo, da se nahajamo v jarku, v puščavi. Ako je pa vreme lepo, pa tudi mahnemo v mostu na keglišče ali v biljardno igralnico. In tako nam mame čas.

Vsa kaže, da je sod več kot sume zgodnej zletih. . . so dali stopničje mene in v rokah nekaj zasukali, jaz pa, po pravici povem, sem stopil z več stopnicami na zadnjo. Ako bi ne bil pod stopnicami oče z galonom, bi se še dnes jezel nad vsemi babnicanti, tako se pa ne bom, nak, pa se ne bom, pa magari, še me še večkrat pahmete po števju v kevder.

No, in kaj potem? Nič, samo moček ne stodobstno "lajka". Toda, kaj marim, saj sem na počitnicah. — France Boh.

Star City, W. Va. — V bližini Osage na ovinku sta trčila 27. novembra dva vlača, in sicer vlač, ki je vozil iz Bendena v Blacksville in brzovlak, ki je vozil v nasprotno smer. Druge nesreče ni bilo, kot strojevodja je odletel kakih dvajset korakov v stran. Izmed potnikov ni bil nikje povozljeno.

Omenjam moram pri tem, da je samo enotirna proga, po kateri se pa vrši velik promet, vlaki, tovorni in osobni vozilo tako pogosto, da je sploh čudo, da se ne pripeta kakša večja nesreča. Poleg tega pa železniška drenaža zelo zanemarja progo in skorodno redno se pripieta, da zdržne kakša lokomotiva s tira. Družba bi najraje obratovala železnicu brez vsekih stroškov in radi tega ne vstopi dovolj delavev za pravljjanje proge.

Tukajnje naseljina se zelo hitro živi. Pred dobrim letom tukaj je ni bilo nobenega premogovora, a sedaj jih je pa že trideset, in še vedno odprirojajo nove. Na vsekih par korakov je rok. Hicajo gradivo neprestano, vedno vstopi dovolj delavev za razmotrivanje.

Coketon, W. Va. — V Prosvetu sem opazil v zadnjem času vse dopisov in počitnic, v katerih se je apeliralo na rojake, da naj nabirajo prostovoljne prispevke v obrambo rojaka John Kočevarja, ki se nahaja v okrajnem zaporu v Telluride, Colo. Posvetoval sem se z rojkom Frank Vavtarjem in konečno sva sklenila, da se napotiva po tukajnji naseljini in bližnji okolici in nabirava prostovoljne prispevke. Obiskala sva, vse rojake in našla \$48, katero vso, sem oddal. 1. novembra t. l. g. Peter Culigu, Pueblo, Colo, kot je bilo omenjeno v prispevku. Toda dosej, ko to pišem še nisem dobil nobenega odgovora, ali je vsto dobiti ali ne. (V zadnjem sredini izdaji Prosvete od 1. decembra je bilo v seznamu darovalcev v obrambni sklad John Kočevar, katerega je priobčil g. Peter Culigu med drugimi darovalci tudi vaše ime, ker ste gotovo že labko opazili. Opomba urad. Imen posameznih darovalcev ne bom omenjal, ker to bi vselej preved prostora. Omenim le toliko, da bodo tukajnje darovalci vedeli, da sem odpolski na pristojno mestu. — Frank Collens.

Delavci razmire v tukajnju premogovoru niso prav povoljne, skoraj pa je premog visok nad 40 čevjev. Kajti časa ga grdo gledam in nato pa mu jezno odgovorim, da kaj odnesel svoje dolge in suhe noge, od kjer je prišel. Nekaj delavcev je takoj odšel, nekaj drugih pa je v bližini premogovora, ko mu je zastavljal vprašanje.

Star City, W. Va. — V bližini Osage na ovinku sta trčila 27. novembra dva vlača, in sicer vlač, ki je vozil iz Bendena v Blacksville in brzovlak, ki je vozil v nasprotno smer. Druge nesreče ni bilo, kot strojevodja je odletel kakih dvajset korakov v stran. Izmed potnikov ni bil nikje povozljeno.

Tukajnje naseljina se zelo hitro živi. Pred dobrim letom tukaj je ni bilo nobenega premogovora, a sedaj jih je pa že trideset, in še vedno odprirojajo nove. Na vsekih par korakov je rok. Hicajo gradivo neprestano, vedno vstopi dovolj delavev za razmotrivanje.

Chicago, Ill. — Delavci razmire v tukajnju premogovoru niso prav povoljne, skoraj pa je premog visok nad 40 čevjev. Kajti časa ga grdo gledam in nato pa mu jezno odgovorim, da kaj odnesel svoje dolge in suhe noge, od kjer je prišel. Nekaj delavcev je takoj odšel, nekaj drugih pa je v bližini premogovora, ko mu je zastavljal vprašanje.

20. novembra t. l. je ogenj napolnil leseno ogrodje pri tukajnju premogovoru in raditev bomo imeli počitnice dva ali tri tedne in dovolj časa za razmotrivanje. — Poročale.

POSLEDICE BLAZNE LJUBNOSE SUMINOSTI.

Chicago, Ill. — Iz drugega

Ameriške vesti.

RESNIČNA KOMEDIJA.

Osebe: C. T. Northrop, mirovni sodnik v Winetki (čilkoško predmestje), Peterson, šef policije ravno tam; stranke in priče.

Cas: Zadnji petek predpoldne.

Sodnik (tožni stranki): Soprog mora biti gospodar v hiši. On mora

Peterson (odpre vrata in pomegne sodniku): Pust! Vaša žena je tukaj in bi radi znašla, če pride.

Sodnik (maglo vstane in udari s kladičom): Razprava je za danes končana. (Šef policije:) Pozejte ji, da prideš takoj.

SOCIALISTIČNI POSLANTI V NEW YORKU NE BODO VEČ IZKLJUČENI.

New York, N. J. — Na konferenci novega governorja Millerja in drugih republikanskih voditeljev, ki se je vršila zadnje dni, je bilo zaključeno, da republikane, ki imajo večino v novi legislaturi, ne bodo storili nobenega koraka za izključenje socialističnih poslancev kakor je storila prejšnja legislatura.

20 OSEB OBŠEHNIN V KANADI V ENEM LETU.

Ottawa, Kanada, 5. dec. — Arthur Ellis, uradni rabej, poroča, da je bilo letos 29 oseb obšenih v Kanadi. To je največje število eksekucij v enem letu, kar jih je bilo v Kanadi. Lani je bilo obšenih 14 oseb.

ARMADA ORGANIZIRANIH TEŠARSKIH DELAVEV JE VELIKA.

Indianapolis, Indiana. — Frank Duffy, tajnik organizacije tešarskih delavev, naznana v svojem poročilu, da pripada k organizaciji 400,104 tešarskih delavev.

POŠTA OROPANA NA VLAKU.

Minneapolis, Minn. — Trije banditje so ukradli z vlaka registrirano pošto, ki jo cenijo na \$25,000 do \$75,000. Banditje so zvezali poštne uradnike in uslužence, nakar so poskakali z vlaka, ko je počasi vozil na postajo.

29,000 BEBEV V DRŽAVI ILLINOIS.

Chicago, Ill. — Aretirali so bebe Albert Mayersa, ki je priznal, da je napadel pet in sedemdeset žensk v starosti od treh do dvajset let. V letu 1917 je bil poslan v prisilno delavnico, ker je napadal neko tri leta stare dekleco. Bil je nekaj časa v prisilni delavnici in izpustili so ga zopet.

Njegova izpoved je povzročila veliko senzacijo. In ob tej priliki je dejal vrhovni municipialni sodnik Olson, da bi morali ustaviti posebno kolonijo za bebe. Pojasnil je, da so dvoje vstete bebe. Navadni bebe ni nevaren, ampak bebe, bolehalo na "dementia praecox catonia" so zelo nevarni in pripravljeni človeka ubiti, kadar se v njih zbuli zver. Priporočal je, da bi morali bebe izbrati, ko pohajajo v ljudsko šolo, in jih nastaniti v posebni koloniji, da bodo bebe preje onesabili, ki prihaja s takim počilim, predno bodo polovljeni in ubiti.

V državi Illinois je okoli 29,000 bebev. Na vseh 225 oseb pride po eden bebec. Dalje je pojasnil, da je bebec odrasel človek s pometjo 10 do 12 let starega otroka.

KOVINSKI DELAVCI IN NJIH PROTIVOJNI PROGRAM.

Washington, D. C. — Reorganizacije "Mednarodne federacije kovinskih delavev" se vrši, ki ima svoj glavni sedež v Bernu v Švici. Vsa znamenja govore, da ameriški delegati predložijo v prihodnjem letnemu konvenčnemu programu, po katerem prenega izdelovanje muncije in orožja. Tako izjavlja E. C. Davison, tajnik "Mednarodnega društva strojnnikov".

Korespondenca s tajnikom Bernom v Bernu pokazuje, da so italijanski, nemški, francoski, španski in celo japonski delavev tak program. Britska organi-

zacija, inženirjev se popolnoma strinja s takim programom.

Konvencaija kovinskih delavev se vrši v prihodnjem poletju.

ZADRUZNA KLUBUČARNA USTANOVLJENA.

New York, N. Y. — Organizirani klobučarski delavci v United Cloth Hat in Cap Makers' Union so sklicali shod za ustanovitev združne tovarne. Na shod je prišlo okoli tri tisoč članov, ki so tako prvi večer podpisali za \$25,000 združnih deležev. Tovarna z vso opremo, sirovino včeto, bo stala okoli sto tisoč dolarjev. Začetek je bil storjen s tem shodom in združna klobučarska prična kmalu z delom in ne bo samo predmet dizkuze.

SARŽENT JE PRODAJAL LETALSKO OPREMO.

Wilkesbarre, Pa. — V okrajno ječo so vtaknili Franklin Novaka, bivšega sarženta letalskega oddelka. Obtožnica mu očita, da je pomagal prodati za sto tisoč dolarjev letalske opreme.

MATI IN OTROKA USTRELSKE.

Youngstown, O. — 26-letna Alta Kohlerjevo so potegnili iz goreče hiše v širini kroglasti v njenem telesu. Iz hiše so prinesli tudi njeno mrtvo otroka, ki sta bila ustreljena. Kohlerjeva je prisia zapet k zavesti, a se je kmalu onesvetila in umrla, tako da ni mogla povediti, na kakšen način se je dogodila tragedija.

Okrjne oblasti sodijo, da stvar in požig delo roparjev.

NA STRAŽI PROTIV LINČARJEM.

Santa Rosa, Cal. — Predstavljajo ječo se je zbrala ljudska množica, ki je stela skoraj tri stočev glav, da dobi iz ječe in linča, ki so zvezli poštni uradniki, ki so obtoženi, da so zakrivili smrt detektivskega sarženta Jacksona iz San Francisca in James Petrayja, serifa okraja Sonoma. Zaprisegli so hitro veliko število deputijev, ki so okrajni oblastni organi spoznali, da ljudska množica predje narešča, izmnožice so pa prihajali podzigači klici: "Ubite jih!" — "Limčajte jih!"

Drhaj je skimal privledila težak zelenzen trant in pričela z njim butati v vrata. Bati se je bilo, da vrata odnehajo in deputiji so udarili na ljudske množice. V tem boju je bilo več oseb ranjenih in arstiranih. Med arstiranimi je tudi neki R. H. Campbell, kateremu očitajo, da je požigal ljudsko množico k nasilnosti.

Jackson in Petray sta bila ustreljena, ko sta prišla do neke hiše, o kateri sta sodila, da služi Howardovim cestnim postopcem za brig. Detektiv in sefir sta imeli naslog, da primeta postopce v profesionalni pretepeče, ki so pred dobrim tednom v neki leseni šupi napadli dva poletna leta starca dekleta.

VODJA "PLAVE NEDELJE" JE PREJEL GROZILNO PISMO.

East Orange, N. J. — Reverend Harry W. Bowby, tajnik "Alijanse Gospodovega dne", ki propaga "strog praznovanje nedelje", je zadnjo nedeljo brzoval policiji v Scrantonu, Pa., da je prejel pismo "črne roke", ki mu grozi z razdejanjem njegove hiše. Bowby je naprosil policijo, da naj straži njegov dom. Nasprotinski agitaciji za "plavo nedeljo" se mnina, da je Bowby kršil svoje lastne principje, ker je telegrafiral na nedeljo, in ravno tako bi bilo proti njegovemu principu, ako bi policija stražila njegovo hišo tudi ob nedeljah, koji on agitira, da mora ob nedeljah absolutno počivati vsako delo, torej tudi policijska služba.

NOVA STAVKA NA MEHISKI.

Vera Cruz, Mehika, 6. dec. — Mehikiški železničarji so proglašili generalni štrajk. Turčini pričasnimi delavci so odglossovali za simpatično stavko. Zupan v Vera Cruzu je danes brzoval vladni za vojaštvo.

Churchill pojde v Indijo?

Alfahabad, Indija, 5. dec. — Tukajšnji "Pionier" poroča, da bo Winston Churchill, sedanji angleški vojni minister, imenovan vicevicerjem (podkraljem) v Indiji. Sedanji vicevicerj je baron Chemsford, ki je bil imenovan leta 1916.

Če bo predlog sprejet, ne bi mogli angleški diplomatje početi člani klubov, pri katerih se servirajo opojne pižace, pa tudi pri svoji mizi jih ne bodo smeli ponuditi gostom.

PRAVITIČEN PROHIBICIJSKI STOV JE POZNA MEJ.

Washington, D. C. — Senator Wesley L. Jones predložil predlog, ki pripoveduje diplomatom v tujem mestu uživanje opojnih pižac pri oficijeljnih skupinah in slavnostih.

Korespondenca s tajnikom Bernom v Bernu pokazuje, da so italijanski, nemški, francoski, španski in celo japonski delavev tak program. Britska organi-

Inozemstvo.

STRASNA LAKOTA NA KITAJSKEM.

Stirinajst miljonov oseb umira vsled stradanja.

London, 6. dec. — Strašna loka, kakršne še ni bilo v štiri desetih letih, je zadebla kitajsko-ljudstvo. Prizadetih je približno 58 milijonov Kitajcev na teritoriju, ki je 700 milj dolg in 350 milj širok. Dnevno umre dvatisoč oseb vsled lakote in položaj zaradi prihajajoče zime je vedno slabši. Velika pomoč je nujoča potrebna, ako bo svet videl največjo katastrofo v zgodovini moderne Kitajske.

Najbolj trpe province Či-li, Santung, Honan in Šansi. Stirinajst milijonov oseb je v naročju smerti in za nje ni več pomoči. Letina v vseh teh krajih je za nič in Kitajci sami si ne morejo pomagati do prihodnjega julija, ko dozori prvo zimo, a do tega časa lahko vsi pomrejo, akot ne bo pomoci.

Očividci javljajo o strašnih dogodkih v krajih, kjer se revelli boro s smrtno. Starši prodajajo svoje otroke, dečke po dva dolara in dekleke po dva dolara in pol. Ljudje jedo drevesne skorje, listje, korenine in travo. Valedete hrane so se pojavile razne bolezni in tudi kolera. Nekateri prehvale so zblaznili, drugi so pa postali roparji in a silo jemljivo drugim borna živila. Družinsko očetje mečejo dečo v vodo in mnogi so pobili svoje žene, samo da bo manj želodeev za prehrano.

Vaša starina odkrita v Jeruzalemu.

London, 6. dec. — Arheologični oddelki za Palestino je prejel poročilo, da so bile zadnje dni najdeni večje starine v vznoku Oljske gore v Jeruzalemu. Našli so ostanke cerkve iz 4. stoletja in mozaški tlak.

Italijanska parlamentarna misija na Reki.

Rim, 6. dec. — Parlamentarna delegacija, ki bo konferirala z d'Annunzijem glede rapalske pogodbe, je despela včeraj na Reki.

Japonci pratio, da so misjonarji krivi masakrov v Koreji.

Tokijo, 5. dec. — General Sate je izjavil v imenu vojnega ministra, da so kristjanski misjonarji v Koreji, ki dolže Japonec prelivanja krvi, sami krivi masakrov, ker so huskali korejske domačine in upor proti japonskim oblastem.

Francija je nasnila krimski begunci v Tunisu.

Carigrad, 6. dec. — Francija je dovolila, da se Vranglerovi begunec v tuniski Krimi nasele v njeni afriški koloniji Tunisu na obali Sredozemskega morja. Več kot 100,000 oseb se prepelje v Bizerto, utrjeno tuniško pristanišče. Med beguncami razsajajo mnoge epidemične bolezni.

Generalna protestna stavka na Španškem.

Pariz, 6. dec. — Iz Madrida javljajo o velikem gibanju za generalno stavko v Španiji. Stavka se je porodila v Kataloniji, kot protest vsled arstiranja sindikalističnih voditeljev in zdaj se razširja po vsej državi. Vlada je zarazila z obrednim stanjem. V Oviedu, Sevilju in Avili počiva vsa delo in vojaške stražnice ulice. V Barceloni so bili včeraj krvavi izgredi. Izmenjanih je bilo več strelov in nekaj oseb je ranjenih.

Nova stavka v Mehiki.

Vera Cruz, Mehika, 6. dec. — Mehikiški železničarji so proglašili generalni štrajk. Turčini pričasnimi delavci so odglossovali za simpatično stavko. Zupan v Vera Cruzu je danes brzoval vladni za vojaštvo.

Churchill pojde v Indijo?

Alfahabad, Indija, 5. dec. — Tukajšnji "Pionier" poroča, da bo Winston Churchill, sedanji angleški vojni minister, imenovan vicevicerjem (podkraljem) v Indiji.

Tako izjavlja E. C. Davison, tajnik "Mednarodnega društva strojnnikov".

izza zadnje generalne stavke na želieznicah, ki je bila zdrobljena z vojaško silo. Vojaki so udeli v prostore socialistične organizacije v Bukareštu in razobil oprave in uničili knjige. Stranka je organizirala socialistični Rdeči križki skrb za preganjance in družine zaprtih in umorjenih socialistov.

Občinski svet v Tokiju pod obtožbo korupcije.

Tokijo, 2. dec. — Vsi občinski svet je včeraj rezigniral, ko je bil obtožen korupcije.

Vojnika vstaja na Kitajskem.

Šangaj, Kitajsko, 3. dec. — V Indangu je rebeliralo veliko število kitajskih vojakov, ki so okupirali mesto. Velik del mesta je v plamenu. Ameriške in britske topnadarke so odpeljele tja, da varujejo lastnino inosemcev.

IRECI PROSILI ANGLIJO ZA POMOČ.

(Nadaljevanje s 1. strani)

De Valere — kateri se mudi v Ameriki — je baje sporočil, da je pripravljen podpisati premirje pod pogoji, da Anglija takej preneha z vojaškimi operacijami na Irskem in če zajamči Iranci minimalno zahtev, da bo Irski absolutno kontroliiral svoje finance in carinske dohodke ter da se tačko brez pogojno izpostavi in zapovira vse irski politični jetniki.

Angleški politični krogi dvomijo, da je mir mogoč, kajti Griffith ne more kontrolirati radikalnih sindajnovcev, katerih edini pogoj za mir je absolutna neodvisnost irske republike.

Vojni načrti Ircev razkriv.

London, 6. dec. — "Sunday Times" so objavili serijo zapletenih irskih dokumentov, ki vsebujejo tajne našredu irske republike.

VRAČI POMOČ, ki se nanaša na poslo gl. predsednika na zasedbi Predsedništva S. M. F. J. 20. dec. 1907-08 na Loveland Ave., Chicago, Ill.

VSE BREZNE DOBLJENI PODPORI SE NASELOVE: Bohatila znameno S. M. F. J. 20. dec. 1907-08 na Loveland Ave., Chicago, Ill.

DNEVNIK PUBLIKATIVNI IN STVARI, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika na zasedbi Predsedništva S. M. F. J. 20. dec. 1907-08 na Loveland Ave., Chicago, Ill.

VSE BREZNE V ZVEZI Z SLAGAJNICKIMI PODRI, ki se nanašajo na poslo gl. predsednika na zasedbi Predsedništva S. M. F. J. 20. dec. 1907-08 na Loveland Ave., Chicago, Ill.

Vse znamenje zasebnosti poslovne in poslovne politike na poslo gl. predsednika na zasedbi Predsedništva S. M. F. J. 20. dec. 1907-08 na Loveland Ave., Chicago, Ill.

Vse znamenje

Josip Kostanjevec:

NA SOLNČNIH TLEH.

POVEST.

(Nadaljevanje).

Burlatti je dal zapreti svojo trgovino v znak sožalja. Vsem svojim poslovodjem in kontoristom je izrazil željo, da se udeleže pogreba. Sam je ukazal napreč svoj najlepši voz, pregrniti ga s črnimi trakovi. Ko je prvozil pred hišo žalosti, so mu molče naredili prostor in uvrstili se je takoj za vozom mladega Fabra. Zraven njega je sedela gospa njegova in Elza. Ko se je prikazal mladi Fabro na ulici, je osupnil. Tega se ni nadeljal po vsem, kar se je bilo zgodilo. A takt je zahteval, da se je uklonil. Komaj vidno je upognil glavo proti Elzi in gospe Burlattijevi ter stopil z materjo v svoj voz. Tako se je prevarilo javno mnenje in le malo jih je bilo med vso množico, ki so vedeli za to novo hinavčenje. Elza je bila torej še vedenje nevesta Gvidona Fabra.

Stari Fabro je bil tudi mestni svetnik. Po njegovi smrti je bilo torej izpraznjeno to mesto in vkratkem bode treba voliti namestnika za ostalo dobo. In tu se je takoj javno mnenje pojavilo v prilog gospodu Burlattiju. Treballo je samo, da volilni odbor sprejme in priglasi njegovo kandidaturo. Tako je vse kazalo, da se bode izpolnila gospodu Burlattiju že davno negovana želja, da bo nasledena njegova častilakomnost. Saj je imel v odboru veliko prirvzenec in osebnih prijateljev, ki mu ne bodo nasprotovali in ki bi ga bili že pri zadnjih volitvah radi spravili v mestni svet, pa niso mogli prezeti in potisniti tako hitro v stran starejših kandidatov. Zdaj pa je bil za to čas. O kakem razporu med njim in Fabrom se ne bo tako hitro izvedelo, leto žalovanja Fabrovega mu je dobro došlo, da se množica ne bo menila, kako da se odlaša s poroko. V njegovem volilnem okraj je spadalo mnogo slovenskih okoličanov, ki so imeli svoja posvetva že na mestnem ozemlju. Te je bilo treba pridobiti, da bode znaga popolna. Mladi Fabro bi jih pridobil z eno samo besedo. Toda kako bo zdaj, ko je on nasprotnik njegov? Koga naj si pridobi, da bode delal zajedno med Slovenci? Burlatti je razmišljal in razmišljal, kako bi si pridobil naklonjenost dozdanjih nasprotnikov. Prišel je na dobro misel. Česar ni hotel storiti prej, je storil sedaj. Poklical je k sebi Perka in se je dolgo razgovarjal z njim v svojem stanovanju. Posledica tega je bila, da je Perko izginil iz skladisč in da je na njegovo mesto prišel Slovenec — Matija Štrk. Kdo bi popisal začudenje in veselje med težaki, ko jim je sam gospod Burlatti prinesel drugega due to novke. Kolikor jih je Perko oškodoval, dobe takoj povrnjeno in za ves čas, a zraven jim še povprašalo na goldinar petnajst krajev dnevno. Težaki so se spogledovali in zadovoljno mrmarjane je nastalo v vrstah. Nekdo je dejal glasno:

"Za to se imamo zahvaliti gospodu Podlipniku. On nam je pomagal. Živio Podlipnik!"

In zašumelo je po skladisču iz vseh ust:

"Živio Podlipnik!"

A nekdo je potem zaklical:

"Živio gospod Burlatti!"

In zopet je zagrinelo:

"Živio gospod Burlatti!"

Burlatti se je zadovoljno nasmehnih. Videl je, da je tukaj znaga.

A hkrati je prišel na neko drugo misel. Podlipnik je postal med to množico hipoma popularen, on bo moral zgradbo nadaljevati, on bo moral zaneseti glas ē njem tudi iz teh skladisč med druge Slovence, ki je bržkone že z njimi v dotiki, on bo moral voditi celo akcijo in pomagati njemu, Burlattiju do cilja.

Tako je prišel Burlatti domov, je poklical k sebi Podlipnika, in sicer v svoje stanovanje, kjer je bil sprejel Perka. Podlipnik bi se bil takšemu povabili še pred nekaj časom začudil, a ono namigavanje. Demirosejevo in lastno sanjarenje o Burlattijevem zaupanju v njega je provzročilo, da se mu je video to povabilo čisto naravnin in samo ob sebi umevno. Zato se mu je odzval popolnoma neprisiljeno.

Burlatti je primaknil mizico s kadilno opravo in ponudil Podlipniku dehtečo cigaro. Prav takšno je zapali samemu sebi.

"Povabil sem vas k sebi, gospod Podlipnik," je začel Burlatti nekako v zadregi, "da vam povem, kako sem danes že sam opravil zadevo s skladisčnimi delavci. Dovolil sem jim vse, kar so zahtevali in še nekoliko več, ker sem izprevidel, da imajo prav in da je bila takšna uredba potrebna. S tem torej odpade vaša naloga in se vam samo še zahvaljujem, da ste jo bili voljni prevzeti."

Podlipnik je že molče poklonil, a nekam neprijetno mu je bilo o tem razkritju. Oni pa je nadaljeval:

"Za nadzornika sem postavil Štrka namesto Perka, in tako se ne bodo mogli pritožiti sovražniku. In tudi škodo sem jim povrnil do zadnjega vinjarja."

Tu se je Burlatti odkašjal in otresel pepel svoje smotke.

"Pa sem vas hotel vendar še nekaj prositi," je nadaljeval obotavlja se. "Vi imate namreč znanje med odličnimi slovenskimi krogji, takor se mi je poročalo in — bilo bi mi prav ljubo, aki bi se razumete, izvedelo, kako človekoljubno postopam s slovenskimi delavci."

"Zakaj ne, gospod principal?" je dejal Podlipnik. "To vam prav rad storim, takšne reči je dobro, da se izvedo in po zaslugu ocenijo."

"Kajneda, kajneda!" se je zadovoljno smehljal gospod Burlatti in gledal za dimovimi kolobarji, kako se vijejo proti stropu.

"Pa se nekaj, gospod Podlipnik. V kratkem bodo volitve v mestno svetovalstvo. Namesto po-

kognega Fabra treba izvoliti novega poslanca. Ne ve se še, katerega kandidata postavi naša stranka. Da slovenska stranka ne bo še lastnega postavila, to je gotovo. Zato bi rad izvedel, čigavo kandidaturo bo podpirala in kdo izmed naše bi ji bil najljubši. In tedaj sem misil, da bi mi vi lahko izkazali tudi to uslugo in bi poizvedeli, komu so naklonjeni."

Podlipnik se je zasvitalo.

"In da bi v vsakem slučaju delali med vašimi fojski zame, ako bi me naša stranka proglašila za kandidata," je naglo, skoro v eni sapi izpregorovril Burlatti.

"Saj ne silim v vas, da se takoj odločite," je pristavil naglo, ko je videl, da Podlipnik molči. "Premislite vse najprej dobro in gotovo prideite do zaključka, da podpirate dobro stvar, aki se vzamete zame. Toda za danes dovolj, gospod Podlipnik. Upam, da se nisem motil, ko sem vam toliko zaupal. Zbogom za sedaj, pa obdržite zase!"

Podlipnik ni vedel, kako je prišel iz sobe. Vse se je vrtele okoli njega, nobena prava misel ni hotela dozoreti v njegovih možganh. Kako to, da so si izbrali za orodje ravno njega! Njega, ki ni še nini. In vendar je nekaj. To kaže poseb, ki mu ga hočejo vsiliti. Nekaj in nič, to ne gre skupaj. Torej je nekaj. Vse vprek so se mešale nejasne misli. Tesnoba se je polastila njegovega sreca. In iz te tesnobe se mu je izvil polglasen vzklik. Kaj hočejo narediti iz tebe, Mirko Podlipnik? In iz vseh kotov na praznih stopnicah je odmevalo: Izdaja, da hočejo narediti iz tebe, Mirko Podlipnik. Tedaj se je hipoma zravnal. "Ne, nikoli ne! Motijo se, motijo!"

Tedaj je zaslišal rahle stopinje. Nekdo je prihajal navzgor po stopnicah. Bila je Elza, vračajoča se domov. Ko ga zagledala, se je ustavila pred njim. Podlipnik se je zdrznil. Njegovo oko je vprašajoče in hkratu plasno pogledalo proti njej, ki je stala pred njim vitka kakor gorska vinica, lepa in sveža kakor pomladansko jutro.

"Kajneda, boste izpolnili željo očetovo, gospod Podlipnik? Veliko zaupanje ima do vas," je izpregorovila z onim čudovitim glasom, ki je Podlipnika popolnoma omamila.

Ničesar ni mogel odgovoriti. Njegove prsi so se dvigale.

"In tudi jaz vam zaupam, popolnoma zaupam, gospod Podlipnik," je pristavila in povesila oči.

Podlipniku se je nekaj utrgalo v prsih. Ne da bi bil kaj odgovoril, je drevil navzdol po stopnicah. In ni šel več v prodajalno. Kakor brezumen je divjal po ulicah in dospel na obal. Močan širok je bil razljut morsko osrčje, visoko so se dvigali peneči valovi in vlotlo grozeči pljuskali čez obrežje. Nizko nad nje je sililo temno oblačeno nebo. Podlipnik je stal na bregu nepremično kakor kip. Valovi so prihajali do njega, močili njegovo obuvalo, njegovo obleko. Ničesar ni videl, ničesar čutil. Niti ni opazil, da se nahaja v nevarnosti.

Krepka roka ga je potegnila za seboj, neki glas mu je vplil na ušesa:

"Ali ste nori, gospod? Ne vidite, da vas pogotne val!"

Podlipnik se je zdramil in se iztrgal ribiču, ki ga je pravčasno otel. Krenil je proti domu in se vrgel na posteljo.

X.

"Dober dan, gospod Podlipnik!"

Podlipnik je dvignil glavo iznad knjižice, ki je vanjo pravkar zapisoval račun za neko stranko. Pred njim je stal visok mož, lepo praznično oblečen. Izpod novega klobuka so silični črni lasje, izpod nagubanega čela je zrlo dvoje majhnih rjavih oči prijazno in zadovoljno. Podlipnik ga je konaj spoznal.

"Vi ste, Štrk? Kako ste se izpremenili v teh par dneh. Kar pomladili ste se, odkar vas nisem videl. To me veseli," je dejal Podlipnik in mu stresel desnico.

"Povabil ste me zadnjič, da se danes zglastim," je odgovoril Štrk. "To sem storil toliko rabi, ker se vam moram zahvaliti še za usluge, ki ste jih storili meni in mojim tovaršem. Vemo, da ste bili vi tisti, ki nam je olajšal stanje in ki se je zlasti potegnil zame. Torej še enkrat, hvala vam in razpolagajte z menoj in vsemi nami!"

Podlipnik je bil v zadregi. Lahki bi si bil prislastil zasluge, ki jih ni imel, in s trgovskega stališča se mu to ni video nič napačno. Toda njegova tankovestnost mu ni tega dopustila, hotel je ostati čist in neomadeževan nasproti samemu sebi. Zato je dejal:

"Motite se, gospod Štrk. Pri vsej tej zadevi nimam druge zasluge, nego to, da sem vam želel izboljšanja. In ta moja želja bi bila ostala gotovo še dolgo samo želja, da vam ni pomagalo nakajanje. Ne morem vam razložiti vsega, za sedaj mi samo verujte, pozneje se gotovo prepričate. Seveda vam o sreči čestitam, da se je tako zgodilo."

Štrk se je nevrjetno nasmehnih, misil si je svoje, a Podlipnik mu je bil sedaj še ljublji.

"Hoteli ste mi nekaj povedati, gospod Podlipnik."

"Mnogo, Štrk. Toda tukaj ni prostora za naše pomenke, pa tudi časa ni sedaj. Ali ne bi se mogla dobiti kje popoldine, da bi lahko govorila nemoteno?"

Štrk je pomisil in sklonil glavo.

"Vedel bi, gospod Podlipnik, toda ne upam si izreči," je dejal skoro nato počasi in beseda mu ni hotela prav iz ust.

"Nič naj vas ne mora, Štrk. Kamor hočete, tja pridev z veseljem," ga je bodril Podlipnik.

"Tedaj bi želel, da bi prišli k meni na dom. Povabil sem za popoldne par najboljših tovaršev, da praznujemo skupno to našo službeno izprembo, in sedaj ne morem odrediti. Posebno bi me veselilo, aki bi bili tudi vi v naši sredi. Seveda boste morali zatisniti oči, ko boste prestopili moj prag," je hitel v eni sapi Štrk in se je oddehnihil, ko je končal.

(Dalej prihodnjič.)

Novice iz Jugoslavije.

Velik vlon na Posavju. Posestnik France Peršin iz Stožie pri Ježici je 9. nov. zjutraj začudenoma ostromel, ko je opazil, da je bilo po noči vlonjeno v čumnino. Tatmu je odnesel 7200 K denarja, zato verišo, nova čevlje in podplate. Oškodovan je za 9800 K. Kot tativne sumljiv je neki kočar, katerega izdajajo njegov čevlji. Sledovi so bili namreč zelo markantni. Dobro so se poznavali. Sedem malih otrok imam. Moža pa na "parah". Ložika otrok nima. Odvedli so jo v zapor; kmalu nato je tudi mož od mrtvih vstal in prišel po ženo na policijo. Obema so dali "potni list" v domovno občino.

Zvita beračica. Okoli strank je hodila zvita beračica Ložika Smode, žena prekupe stare oblike. Strankam je ganljivo pripovedovala: "Sedem malih otrok imam. Moža pa na "parah". Ložika otrok nima. Odvedli so jo v zapor; kmalu nato je tudi mož od mrtvih vstal in prišel po ženo na policijo. Obema so dali "potni list" v domovno občino.

Dar Dubrovniku. Dalmatinski izseljenici, ki žive v Južni Ameriki, so darovali mestu Dubrovniku vsoto podligr milijon krov, s pripombo, da bo uporabljeno za gradnjo otroškega zavetnika. Tudi so obljubili izseljenici, da bodo pomagali še nadalje, posebno, če bo dubrovniška občina hotela graditi sirotišnice za otroke.

Te srajce so bile narejene po vladnem naročilu in so bile končane šele potem ko je bilo podpisano, torej prepozno, da bi jih rabili vojaki. Imeli smo priliko kupiti to zlogo od izdelovalca po zelo nizki ceni, kot bi jih kdo drugi mogel narediti danes in vsled tega jih damo na trg po posebno nizki ceni po

KJE JE
Alojz Sekša! Ujedno prosim egnjene rojake, da mi sporoči njen naslov, aki bo pa sam čital ta oglas, naj se mi nemudoma prijavi na naslov: Richard Spachek, 541 Cherry Street, Kansas City, Mo.

(Adv. Dec.)

NOVE VOJAŠKE FLANELASTE SRAJCE

Te srajce so bile narejene po vladnem naročilu in so bile končane šele potem ko je bilo podpisano, torej prepozno, da bi jih rabili vojaki. Imeli smo priliko kupiti to zlogo od izdelovalca po zelo nizki ceni, kot bi jih kdo drugi mogel narediti danes in vsled tega jih damo na trg po posebno nizki ceni po

\$2.75 eno ali \$5.00 za dve srajci.

Barve so sive, olivne, rujave in plave, mere so od 14 do 17.

IMAMO TUDI

Vojške čevlje po \$2.90, \$3.90 in \$4.90.

Vojške dežne plače po \$9.75 in več.

Vojške srajce po \$2.75 vsaka, dve za \$5.00.

Vojške plahte, po \$4.90 in \$5.90.

Vojške Automobil pogrinjače \$4.90, vrčne \$12.00.

Kingaley Army Shoe Co., 3851 Cottage Grove Ave., 4 North Clinton Street, 3602 South State Street, 9226 South Commercial Av., Odprt ob večernih do 8 ure.

Narodna izven mesta se preprečujejo le todaj ce se nam pojde po \$1.00 na prej za vsek kos narodenega blaza, ostalo pa placate potem ko se vam prinese blazo na dom. Vas narodila za izven mesta Chicago je na spletu na spletu.

3852 Cottage Grove Ave., CHICAGO, ILL.

JAVNA ZAHVALA.

Slavonic Immigrant Bank,

436 W. 23 St., New York, N. Y.

Okoli srede meseca avgusta sem

posal z Vašim posredovanjem